

MINISTERSTWO
SPRAW WOJSKOWYCH
Oddział II Sztabu
Licz. 13743/4727/20/Inf.

Warszawa dn. 29/V.20r.

359172

aa w

W sprawie "Ukraińskiej
Rady Narodowej we Lwowie". DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

W załączeniu przedkłada się kopję sprawozdań... Prezyd-
jum Dyrekcji Policji we Lwowie w sprawie działalności
"Ukraińskiej Rady Narodowej".

P.O. Szefa Oddziału

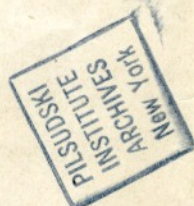
Coju br. Albrecht

Kapitan.

3 załączniki.

MINISTERSTWO DOWODSTWA WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. 359172 dnia 8/V 1920 r.
3. Załącz. Wydział.

162 54

Prezydjum Dyrekcji Policji we Lwowie.

O d p i s .

L:1826./20:
Pr.

We Lwowie, dnia 20. kwietnia 1920 r.

Prezydjum Namiestnictwa

we Lwowie.

Kilkakrotnie już w poprzednich moich sprawozdaniach, dotyczących stanowiska Ukraińców w sprawie Małopolski wschodniej, miałem sposobność wspomnieć o istnieniu tzn. "Ukraińskiej Rady nacyjonalnej".

Instytucja powyższej pozwoli sobie poświęcić obecnie kilka uwag oraz jej genezę i charakter wyčerpująco omówić.

Po znanym manifeście b. rządu austriackiego w październiku 1918 o stworzeniu z krajów należących do dawnej monarchii austro-węgierskiej tzn. państw narodowościowych oraz przelania władzy w tych nowo powstałych państwach na tak zwane "Rady nacyjonalne" - zawiązała się tego rodzaju instytucja dla byłej Galicji pod nazwą "polskiej komisji likwidacyjnej z siedzibą w Krakowie."

Niezależnie od tego powstała równocześnie tzn. "Ukraińska Rada nacyjonalna" z siedzibą we Lwowie, która wbrew historycznym prawom Polaków miała za cel stworzenia, z wschodniej Małopolski oraz Bukowiny odrębnego niezawisłego państwa ukraińskiego i przeprowadzenie tej idei przy pomocy akcji zbrojnej.

W skład wspomianej ukraińskiej Rady nacyjonalnej weszli oprócz posłów parlamentarnych i sejmowych narodowości rusińskiej z Galicji wschodniej również reprezentanci poszczególnych partii politycznych, a w szczególności partji chrześcijańsko-społecznej narodowo-demokratycznej i radykalnej.

Partya socyalno-demokratyczna nie wysłała na razie swoich przedstawicieli.

Osobisty skład wspomianej Rady nacjonalnej był następujący: z pożyków należeli: Dr. Kościuszko Lewicki, Dr. Longin Cegielski, Dr. Makuch, Dr. Izydor Hołubowicz, Dr. Petrycki, Wacław Budzynowski, Dr. Michał Nowakowski, Dr. Roman Perfecki, Dr. Aleksander Kolessa, Iwan Kiweluk, Józef Buraczyński, z partji Chrześcijańsko-społecznej; Kiryło Studziński, Aleksander Barwiński, Dr. Bohdan Barwiński i Dr. Jarosław Hordyński, z partji narodowo-demokratycznej Dr. Wasyl Panejko, ks. Aleksander Stefanowicz, Dr. Stefan Witwicki i Dr. Michał Łoziński, z partji radykalnej Dr. Józef Nazarek i Dr. Makuch. -

Wynikiem działalności Rady nacjonalnej był znany, zamach ukraiński w listopadzie 1918. a w dalszej konsekwencji wojna ukraińsko-polska.

Z chwilą militarnej okupacji Galicji wschodniej przez wojska ukraińskie, która nastąpiła w dniu 1. listopada 1918 wspomniana ukraińska Rada nacjonalna uznała się za wyłączną i oficjalną reprezentację ludności zamieszkałej w Galicji wschodniej, zabierając głos w sprawach najważniejszych, a w szczególności w sprawie prawnego państwowego stanowiska tej części kraju.

Przedewszystkiem już w dniu 1. listopada 1918 proklamowała ukraińska Rada nacjonalna stworzenie z Galicji wschodniej niezawisłego i suwerennego państwa pod nazwą "Narodowej Republiki ukraińskiej", a w kilka dni później przyłączenie jej do Ukrainy rosyjskiej, jako integralnej części składowej "Zjednoczonej Ukrainy". -

Wobec ostatniej proklamacji w przyłączeniu Galicji wschodniej do Ukrainy rosyjskiej Rada nacjonalna zmieniła dotychczasową swą nazwę na: "Zachodnio-ukraińska Republika narodowa". - W konsekwencji obu powyższych proklamacji było stworzenie przez Radę nacjonalną gabinetu z Dr. Kościuszko Lewickim na czele. -

Z dnia 1. listopada 1918 zgłosiła również swe przystąpienie do Rady nacyonalnej ukraińska partya socyalno ~~demokratyczna~~ demokratyczna i wysłała swych przedstawicieli w osobach: Dr. Lwa Hankiewiczza, Antoniego Czernackiego, i Porofirego Buniaka. Przez cały czas okupacyi Lwowa przez wojska ukraińska Rada nacyonalna urzędowała w permanencyi w składzie, jak powyżej podałem.-

Z chwilą odbicia Lwowa przez wojska polskie przeważna część członków ukraińskiej Rady nacyonalnej wyjechała z Lwowa do Stanisławowa, gdzie nadal kontynuowała rozpoczętą działalność aż do chwili całkowitego oczyszczenia Galicyi wschodniej z wojsk ukraińskich w lecie 1919.

We Lwowie pozostało zaledwie kilku członków wspomianej Rady, a między nimi wszyscy przedstawiciele partyi socyalno demokratycznej. Po wyperciu wojsk ukraińskich za Zbrucz ukraińska Rada nacyonalna przestała faktycznie istnieć wskutek wyjazdu członków jej częściowo do kamieńca Podolskiego częściowo do Wiednia.

Przez następnych kilka miesięcy nie daży się zauważyć żadne objawy, któreby wskazywały na istnienie podobnej instytu na tutejszym gruncie.

Dopiero z początkiem lutego 1920, w szczególności zwolnieniu wybitniejszych działaczy ukraińskich z obozów internowanych, o ile mię poczęły dochodzić wiadomości w drodze ściśle poufnej, daża się zauważyć wśród tutejszych Ukraińców tendencya do wznowienia Rady nacyonalnej.-

Już w dniu 12. lutego 1920 odbyło się zebranie przedstawicieli wszystkich partyi ukraińskich celem zajęcia stanowiska w sprawie Galicyi wschodniej w stosunku do Ukrainy i Polski, o

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

57
165-57

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

czem zdałem relacyę Prezydyum Namiestnictwa sprawozdaniem z dnia 14. lutego 1920 L:833/pr. Stanowisko to ujęte zostało w rezulucyi, jaka zapadła na tem zebraniu, a jaka podana została przez prasę ukraińską w formie enuncyacji publicznej, o czem również w tem samym sprawozdaniu relacyonowałem.-

W sprawie enuncyacya poważsza pochodziła od "przedstawicieli ukraińskich partyi w Galicyi"- jednak wobec faktu, że w zebraniu tem reprezentowane były wszystkie party polityczne - przeto zebranie to miało właściwie charakter reprezentacyi narodowej, czyli dawniej "Rady nacyonalnej".-

Dopiero następane zebranie tych przedstawicieli w dniach 24 marca i 25 marca 1920, na którym ustalono przewoźnie zasady co do politycznego stanowiska Galicyi wschodniej, co do reprezentacyi ludności ukraińskiej zamieszkałej w tej części kraju, oraz co do układów i umów odnoszących się do Galicyi wschodniej-przybrało oficjalny charakter "ukraińskiej Rady nacyonalnej" względnie jej delegacyi i jako taka już się jawnie żyruje.-

O zebraniu tem relacyonowałem w mojem sprawozdaniu z dnia 28. marca 1920 L:1724/pr. Rozolucje powzięto wówczas a podane w dzienniku "Hromadzka Dumka" z dnia 1. kwietnia 1920 Nro 78 w formie enuncyacji publicznej pochodzą już od "Prezydyum delegacyi ukraińskiej nacyonalnej rady".

Dotaczający egzemplarz "Hromadzkiej Dumki" przekładam w załączeniu. Wedle wiadomości ściśle poufnych w skład wspomianej delegacyi ukraińskiej Rady nacyonalnej wchodzi reprezentanci wszystkich ukraińskich partyi politycznych. Skład osobisty tej delegacyi przedstawia się w sposób następujący: Dr. Roman Rxxxx Perfecki jako prezes, Dr. Kiryko Studziński i Dr. Lew Baniłowicz jako wiceprezesi, ks. Leontyj Kunicki, Dr. Włodzimierz Bączkowski

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

MEMORANDUM
VBCHIAE2
IMBILIOLE
BIRZHOZIN

Iwan Kiweluk, Aleksander Barwiński, Wincenty Budzynowski, Dr. Kurowiec, Dr. Włodzimierz Ochrymowicz, Dr. Stefan Fedak, Dr. Stefan Witwicki, Dr. Nowakowski, Dr. Aleksander Horbaczewski, Dr. Aleksander Kułczycki, Antoni Czernecki i Porfiry Baniak jako członkowie oraz Dr. Włodzimierz Celewicz i Stefania Paszkiewicz jako sekretarze.

Jak wynika z przedstawionego stanu rzeczy instytucja "ukraińskiej Rady nacjonalnej" o ile nie nosi na sobie cech tajnej organizacji po myśli §. 285 ust. kar. posiada na wszelki wypadek charakter stowarzyszenia politycznego w pojęciu ustawy z dnia 15./II 1867 Nr. 134 Dz. p. p. jednak do istnienia swego nie posiada dotychczas właściwej legalizacji.-

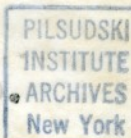
Ponieważ nie ulega wątpliwości, że instytucja nacjonalnej Rady przy każdej sposobności zwłaszcza w wypadkach o większym znaczeniu politycznym występować będzie na zewnątrz jako reprezentantka narodu ukraińskiego i arcyować sobie będzie wszelkie prawa w charakter jakiegoś międzynarodowego ciała reprezentacyjnego, więc sądze, że sprawie tej należy poświęcić baczniejszą uwagę i zająć wobec tej Rady zdecydowane stanowisko.

Zdaniem mojem co do stanowiska to zająć się mającego przyjąć można dwie alternatywy:

1/ można wezwać występującego jako prezes nacjonalnej Rady Dr. Perfeckiego by poczynił starania o legalizację istnienia nacjonalnej Rady po myśli ust. z 15./II 1867 Nro 134 Dz. p. p. przy czem należałoby zaznaczyć że do czasu uregulowania tej kwestyi po myśli przepisów ustawowych nie wolno nacjonalnej Radzie rozwijać żadnej działalności.-

2/ możnaby od razu użyć z radykalnego środka i ogłosić protokolarny zakaz istnienia rozwijania działalności nacjonalnej Rady.

Ponieważ jakkolwiek by się postąpiło kwestya ta nabrać

- 6 -

może większego politycznego znaczenia, przeto nie śmiem
na własną rękę wystąpić z zarządzeniem i proszę w tej
mierze o wskazówkę.-

za zgodą *Jękos.*

Dyrektor policji
Relinlender mp.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York